

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előzetesi díj:

Egész évre	4 frt.
Felévre	2 „
Negyedévre	1 „

A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjakért kapják.

A lapszellemi részét illető cikkeket a szerkesztő-égnek, az előzetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reclamációk pedig a kiadóháznak küldendő.

Az önértet fejlesztése.

Midőn egy pár perezig igénybe veszem a mélyen tisztelt olvasók becses figyelmét, ne gondolja senki, hogy valami újat fogok mondani, mert hiszen a mit mondandó vagyok, azt mások már előbb sokkal szebben elmondották. En tehát csak felújítom a régit, midőn az önértet fejlesztéséről akarok töredékesen valamit szólni, tekintettel lévén az elemi iskolát látogató ifjakra, vagyis jobban mondva gyermekekre.

Önértet az, midőn az ember saját én-jének becsét, értékét és méltóságát felismervén, őrizkedik mindattól, mi eze becsértékét kisebbíti, méltóságát elhomályosítja, és törekedik mindarra, mi ezeket emeli s dicsővé teszi. A ki egyszer emberi méltóságának ismeretére jutott, azonnal tudni fogja azt is, hogy minden a mi rossz, ellensége az ő méltóságának és éppen azért azt gondolatban, szóban és tettben kerülnie kell; ellenben minden, a mi szép, jó és nemes, felemeli és dicsővé teszi őt, miért is azt megtenni és gyakorolni kell. És miután a jó erkölcs a rossztól való tartzkodásban és a jónak gyakorlásában áll: ennél fogva az önértet a legnemesebb erkölcsök forrása és nagyszerű dolgok végrehajtásának rugója lehet. De mint minden emberi dolog, ez is hamar elfajulhat, s akkor az embert nem is képzelt veszedelembé ejti. Kényesen és óvatosan kell tehát vele bánni. De a szülők után vajjon kik hordják jobban szívökön a gyermekek boldogságát és veszedelemtől való megóvását, mint éppen a néptanítók, kik nemesak tanítók, de nevelők is egyszersmind, különösen olyan helyeken, hol a szülői háznál hiányzó nevelést pótolni, vagy éppen a szülői háznál nyert ferde nevelést jóvá tenniük kell. Igenis, erre hivatva van a néptanító, mert ő a gyermekeknek mintegy második atyja, a nevelés pedig atyai hivatal, jötevő munka, mely boldogságra vivő szeretetben és önfeláldozásban gyökerezik. A jó tanítónak tehát a nemes önértet fejlesztésére kiváló gondot kell fordítani, hogy ez által is növendékeit földi és földön túli boldságra segítse, szóval arra nevelje, mire Isten őket teremtette.

Hogy az önértetet felbreszthessük és fejleszthessük, vagy a meglévőt jó irányba terelhessük, előre tudnunk kell annak eredetét, milyenségét, erős vagy gyenge voltát az egyes személyekben. Az önértet Isten jóvoltából mindenkiben már eredetileg meg van, bárha egyiknél csekély, másiknál nagyobb mértékben nyilvánul. Az egyedek minősége tehát nagyon

megfigyelendő, nehogy ott rontsunk, hol építeni kellene, és ott építsünk, a hol nem szükséges, de inkább káros. Midőn látjuk, hogy a gyermek hanyag, tisztátalan és rendetlen, szóval semmit se ad magára, habár tehetséges, a figyelmeztetés pedig nem fog rajta, biztosra vehetjük, hogy önértet nélküli gyermekkel van dolgunk, ki önmagát nem tudja becsülni. Ez, ha így felnő, soha sem leend az emberi társadalomnak hasznos tagja, hanem inkább csak nyüge és terhe. De ő maga sem lehet boldog és elégedett, mert a boldogság nemes vágyaknak betelése, nemes vágyak pedig önértet, azaz önmagának megbecsülése nélkül nem származhatnak. Már most a nevelőnek igazán meg kell teendőt fontolni, hogy idejét is, fáradságát is okosan felhasználhassa úgy összes növendékeinek, mint egyes megjegyzetteknek javára és előmenetelére, mert tudni való, hogy csak egyetlenegy rossz gyermek is közös tanítás mellett igen nagy hátrányára lehet a tanítás és nevelésnek. Legelső dolga legyen azért a tanítónak minden megengedett nemes módon oda hatni, hogy növendékeibe nemes önértetet öntsön, mert ha azok becsülni tudják önmagukat, akkor már jó uton vagyunk. Határozott szabályokat és eszközöket erre nézve előírni nem lehet, mert különféleképpen lévén az egyedeknek sajátos indultai és hajlamai, azoknak megfigyelése és felismerése szerint kell a tanítónak eljárni és módokat s eszközöket kitalálni. Általánosságban mégis mintegy irányadóul lehet holmit megemlíteni.

A gyermeket, ha minden egyéb iránt érzéketlen is, a szeretet szava valahogyan szíven találja. Mondjanak neki és róla bármit, lehet hogy nem törődik vele; de ha azt hallja különösen társai előtt, hogy őt senki sem szereti, még a tanító ur sem, az már hatás nélkül nem maradhat. Lassan ugyan, de mégis kezd gondolkozni és körültekinteni, mire észre is veszi, hogy őt mellőzik, azért, mert rossz és nem szeretik, sőt még gunyosan is néznek rá. A tanító kimondja, hogy ő csak a jó gyermeket szereti, mert az megérdemli. Jó pedig az ki jól tanul, jól viseli magát és szót fogad. A ki nem viseli, jól magát, nem tanul és szót nem fogad, az rossz gyermek és azt ő nem szeretheti. A jó gyermeket mindaddig szereti, míg jó marad, de mihelyt rossz lesz, azonnal őt se fogja szeretni. A rosszat pedig csak addig nem szereti, a míg rossz, de azonnal szeretni fogja, ha jó lesz belőle. És a tanító ezt megfogja mutatni tettel is. A jók iránt különösen nyájassnak mutatja magát és vig, ha közöttük lehet. A rosszakkal szemben hide-

gen viseli magát anélkül azonban, hogy őket elhanyagolná, gúnyvevekkel illetné vagy gorombasággal megbántaná. A gyermek látja az ellentétet, szívére hat a dolog, keblében felébred az elrejtett szikra, észreveszi, hogy hát ő is van a világon és lehet olyan mint más. A tanító úr is a mint látja foglalkozik vele, tehát ő nem lehet éppen olyan elvetni való rossz, mert különben a tanító ur rá sem nézne. Elhatározza azért is, hogy ő jó lesz, mert utolsó nem szeret lenni. Kezdi tehát magát jól viselni, szót fogadni és tanulni, de egyszerűsmind lesi, hogy valjon a tanító ur észreveszi e.

A tanító növendékeinek ismeretköréből példákat hoz fel, melyekből kitűnik, hogy a melyik ember magát nem becsüli meg, azt mások sem becsülik. Szorgalmas munkálkodás, józanság, engedelmesség és vallásosság az, miáltal az ember jó és szerencsés lehet, úgy, hogy Isten és emberek szeressék. Némelykor a rossz ember is szerencsés, de ezt Isten rendeli úgy azért, hogy jósága által a rossz embert is jóvá tegye; de ha a rossz ember nem tér meg, hiába volt egy ideig szerencsés meg boldog, mert előbb-utóbb az Isten büntető keze utoléri.

A jó példa elmaradhatlan a nevelésnél. Innen van az a régi közmondás: „Verba movent, exempla trahunt“: a beszéd megindít, a példa vonz. De hát minek is fukarkodnánk jó példák felhozásában, midőn úgy is elég gazdag az élet példákban?!

Azokban ügyelni kell, hogy a példák tisztességesek legyenek és a gyermekek ismeretköréből vétessek, mert ezzel az ő szemlélő és megfigyelő tehetőségük is egyúttal igénybe vétetik és mintegy észrevétlenül fejlődik. Ezért nagyon hasznos lesz közben-közben a gyermekkel is megfelelő példákat elmondani okos kérdések tetele által, mivel ez neki örömet okoz, ha sikerül; de azonkívül megtanulja elbeszélni azt, a mit látott és hallott, mi önére is mindenesetre jó hatással leend.

Ha a rossz gyermek ezen eljárás után sem javul meg, akkor csak iskolai fegyelmi eljárás kívánatik, mert ha erkölcsi tonpultsága miatt a finom eszközök mellett szíve érintetlen és hideg marad; akkor olyan eszközökkel vagyunk kénytelenek élni, melyek őt okvetlenül érzékenyen érintik és fölébresztik; miként bármely kedves barátunkat is más eszközök sikertelensége miatt szükség esetén csakis alkalmas jó megrázás által tudjuk mély álmából fölkelteni és e világi örömeiben részeltetni.

Ha a tanítónak fáradozását bármely említett módon siker koronázta, akkor szabad ugyan örülnie, de nem szabad munkáját abban bagyni. Nagy örömmel fog megjavult tanítványa felé közelíteni és irántai szeretetét nyilvánosan is a többi előtt kifejezni, mely mindenesetre örömmel s lelkese déssel tölti el a megjavultat, a többit pedig éberre teszi, hogy továbbra is törekedjenek megmaradni a tanító szeretetében. De még az a haszna is van, hogy a tanító tekintélye nagyobb lett, mivel a gyermekek elég élénkek beismerni az ő fáradozását és igazmoudását és ezeknek bekövetkezett eredményét.

Ezek után már a tanítónak olyan gyermekekkel volna dolga, kik önéreztetek, habár kisebb-nagyobb mértékben. Gondolhatna talán, hogy már most megelégedve az elért eredménnyel, nem is kell többé gondot fordítani az önéreztetre, hiszen meg van minden növendéknél, tehát csak egyebekre kell őket oktatni. De vigyázzon a tanító, mert köny-

nyen úgy járhat ezen gondolata miatt, mint az egykori baltai földműves, ki vetni való szép búzáját elrejtve, megelégedett azzal, hogy már van és semmi gondot nem fordított rája, hanem csak többi dolgait végezte; de midőn eljött a vetés ideje és a szép magot elé akarta venni, szép buza helyett csak az egerektől hátrahagyott hulladékra talált. Az önéreztet becsese kineve az embernek, mert az jövő boldogságának esiráját képezi. Örízni kell tehát és fejleszteni, ha már meg van. Azért óvatos legyen a tanító ezután is, mert munkája könnyebb ugyan az önéreztetes gyermekeknél, de kényesebb is. Miként tehát a tűzre időnkint fát kell tennünk, hogy ki ne aludjék, úgy tanítás, jó példaadás és jó példák felhozása által az önéreztetet folytonosan táplálni és erősíteni kell. Minden tantárgy tanításánál, de különösen a vallásnál legyen gondja a tanítónak növendékeit serkenteni és fölvilágosítani, hogy a jót azért tegye, mert jó és az embert is; jóvá teszi; a rosszat pedig azért kerülje, mert rossz és az embert is rosszá s boldogtalanává teszi.

— Vége köv. —

Jancu és a román forradalmárok.

Románból: Kovács Gyárfás.

(Vége.)

Azokban a havasiak ezen öröme nem sokáig tartott. Hatvani május 9-én seregével hirtelen megjelenik Abrudbányán, kinek küldetéséről sem Dragos, sem mások nem tudtak semmit. A románság megrémül, fegyvereit lerakja, Hatvani a néppel újabb tárgyalásokba boesátkozik. A szintén meglepetett Jancu sietve vonul vissza Topánfalvára. — Mik ezután történtek ismeretesek a historiából. Hatvani midőn Gyulafehérvár felé visszatérőben volt, a Gyalumarén seregével megsemmisített.

Jancu ezek után sem mondott le az újabb kibékülési terveiről, bármint ellenezték is ezt ellenfelei. Ő ezektől és a szebeni román komitétól teljesen függetlenül működött. Semmi ígéretet nem tett nekik, sem el nem fogadott.

Élénk világitásba helyezi az ő lelki állapotát és eslekvéseinek irányát Bálinttal folytatott azon párbeszéde, melyet a Papp Miklós által szerkesztett „Történelmi Lapok“ 743 ik oldalán egész terjedelmében közölve találunk.

Az abrudbányaiaknak lemészárlása után özvegy Goltgné házában vacsorára többen összegyülekezvén, Jancu és Bálint között a következő párbeszéd folyt le:

Jancu: Több gyilkolásnak rem szabad történni: lelkelem felháborodik azok hallatára.

Bálint: Oh, te gyáva! Kár, hogy oly nagy nevet adtak neked; kár hogy oly nagy befolyást és hatalmat gyakorolsz mi közöttünk!

Jancu: Kár, nem kár, azt akarom, hogy több kegyetlenségek ne történjenek!

Bálint: Hát elfelejtetted, hogy Balázsfalván megesküdtem a magyarság kiirtására.

És Jancu ezután sem gondolt többé, sem parancsot nem adott a magyarok öldöklésére.

És valóban még Topánfalván sem találtott senki a magyarok közül, ki Jancuról valami rosszat hallott volna. Sok magyar családot megmentett; soknak nyújtott menekülést és

sokat látott el vigázzsal. Összes társai közül a legnemesebb gondolkozású fő volt és humánitás tekintetében egyik sem közelítheti meg.

Azonban nem volt benne elegendő erély. Ha elegendő energiával rendelkezne: nemcsak a kellő rendet tudja vala fentartani, hanem mi több — politikájának is nagyobb érvényt tud szerezni. Ha szilárd akarat és erélyességgel rendelkezik, nem követi egyik szerenczétlenség a másikat és Hatvanit sem éri el szomorú sorsa; nem következik be embereinek legyilkoltatása.

Ezek után foglalkozzunk Janeuval a forradalom lezajlása után is. A szabadság harca bevégeződött. A testvérek között folyt harcnak mindenütt szomorú képei tüntektek elő. Feldult, — tűz által elpusztított lakatlan hajlékok valának láthatók mindenhol. És ezek mellett a kifosztottak, megbénítottak, árvák és özvegyek jajai voltak hallhatók!

Romániában is elnyomatott minden szabadabb gondolkodás. A hatalom emberei vadászatot tartottak azon férfiakra, kik a szabadságot harcolták. Így történt nálunk is. Ott a muzsika kanesuka, nálunk a német önkény domináltak. A román emigratio nálunk működött tagjai átlátták, hogy a Kárpátokon innen és túl minden veszve.

A román küldöttségek hasztalan jártak keltek és kérényeztek. Tűjességgel nem kaptak semmit. Magasabb helyeken memorandumaikat, kérvényeiket monstruos dolgoknak tekintették.

A „Siebenbürg Bote“ 1851 évi 25 számában szemére lobbantja a románoknak kihágásaikat, a béke és rend elleni zavargásaikat stb.

Wolgemuth Lajos erdélyi polgári és katonai kormányzó 1849 évi 2019 sz. alatt kiadott kiáltványában minden erdők, kaszálók és egyéb közjavak, melyek a románok által elfoglaltak voltak, ezektől elvették. A tett ígéretek nem lettek teljesítve. Magyar, román, német, szász, szerb stb. egyforma járom alatt nyögtek. Az adók és közterhek viseletében egyformán roskadoztak.

Végül következtek a kitüntetések és érdemrendek osztogatásai, mikben Axente, Bálint és társai nagy mértékben bővelkedtek.

Jancut is ily kitüntetésekre előterjesztették. *Ő effelékre nem is gondolt, hanem személyesen felment Bécsbe az ügyek további rendezése végett. Azonban a magasabb politikai körökkel érintkezése nem lehetett.*

A kitüntetésről úgy vélekedett hogy „nem érdemkeresztért küzdöttem.“ — S midőn mégis figyelemzették a mellén függő orosz keresztre, válaszolta:

— En az oroszoknak soha semmiféle szolgálatot nem tettem. Ha mégis megembereltek és megjutalmaztak — az az ő dolguk.“

Kevés várakozás után Bécs rendőrkapitánya maga elé idézte Jancut és ráparancsolt, hogy 24 óra alatt hagyja el Bécsset. Jancu még ezen rövid időt sem várta be, hanem elhagyva az osztrák fővárost, visszatért a havasok közé. Ettől fogva Jancu rendőri felügyelet alatt volt. Nem bíztak a németek benne.

IV. A román politikusok kebelében újabb remény kezdett éledezni. Ő Felsőnek 1852 ik évi erdélyi utazása alkalmából. A Felső úgy gondolkodott, hogy ha a románság érzelmeiről és életéről személyes meggyőződést szerezend: talán tisztábbak lesznek nézetei róla, mint milyenek eddig hozzá jutottak.

Az utiterv el is elkészült: Déva, Solymos, Brád és Abrudbánya irányban. Azonban a topánfalvi, verespataki és abrudbányai román intelligencia s kivált Bálint Simon ezen utitervet nem helyeselték. Tanácskozás után megváltoztatását kérték. — Jancu nem vett részt ezen tanácskozásban.

Stehling zárandi biztos 1852 július 18 ról értesítette az érdekelteket, miszerint a Felsőnek kérelmükre következő utitervet tűzte ki: Halmágy, Gáina, Vidra, Topánfalva Verespatak és Abrudbánya; egyuttal felhíván, hogy az utakat mindenhol jó karba helyezték. Vidrára — Jancu születése helyére — pihenő volt kitéve.

Lövenhardt — jelenleg is élő tanja ezen utazásnak, akkor pedig a Felsőnek kíséretéhez beosztott esendő — követ kezöleg ír ez utazásról:

„Értesülésemre jutva, hogy ő Felsőnek Déva és Brád felé a havasok közé jő, azonnal utrakeltem és értekeztem a havasok és vármegye biztosával az utok jókarban tartásáról és a rend fentartásáról. Különösen felkerestem a tekintélyesebb urakat és előmutatva a táviratot — azonnal munkához fogtunk. E közben találkoztam Jancuval is, és mondtam, hogy jő ő a Felsőnek. Erre ő lakonice azt felelte: „tudom.“

„Ő Felsőnek megérkezte előtti napon a nép ünnepi ruhába öltözködve mindenfelől összesereglett Vidrára, de Jancu nem volt otthon.“ —

„Következő nap reggelén felkeresve Jancut, kértem tartson velünk, de ő nem jött. Ezután felmenve a hegy tetejére, csakhamar megérkezett Ő felsőnek kíséretével és leszállva lováról, egy igen szép helyen megozsonnázott. Majd lóra ülve kísérete élén utra kelt. Két ódalról mi zsandárokkal lovagoltunk a népsokaság között utat uyitva a felsőnek számára.

Jancu házához leérkezve, itt számos román pap volt összegyűlve egész templomi díszben. A nagy tolongásban nem vehettem észre, hogy vajjon ő felsőnek megnézte-e Jancu hátát vagy nem? Csak a felsőnek ezen parancsát hallám. „Vorwärts Gendarmen!“ — Nem mentünk sokáig s estére a kivilágított Topánfalvára beérkezünk.“

„Ő Felsőnek özvegy Kalcherné házába szállott. Bement a szobába, megivott egy pohár vizet és lefeküdt. Az ajtó előtt esendőnek örködtek, míg mi az udvaron tartottuk fel a rendet. Rendeletet kaptam, hogy bárki is akarna jelentkezni, ne bocsássam ő Felsőnekhez!

A zsandár azután leírja Jancu látogatását is.

„Miatán ő felsőnek elaludt, megnyílt a kapu és Jancu lépett be. Fájdalmát akarta kifejezni, hogy nem lehetett a Felsőnek környezetében. Bebocsátást nem nyert, hanem ha akarja, reggel azt megteheti. Jancu azután eltávozott az udvarról. Reggel Grüne kétében is kérdezősködött Jancu után, de ő már nem vala megtalálható.“

Azon körülmény, hogy Jancu nem vett részt az utazásban, hogy a Gáinan rendezett népiünnepélyességtől távol tartotta magát, hogy nem esatlakozott ő felsőnek kíséretéhez a havasi utazás alatt, hogy hozzátartozóival éjjel akart ő felsőnek előtt tisztelegni: azt árulja el, hogy ő nem akart semmiféle érintkezésbe bocsátkozni a bécsi kormány embereivel s hogy ő teljesen szakított velök. Nem is szerette többé a németeket.

Ezután Jancu szigorú rendőri felügyelet alatt állott. A rendőrség őrszeme egész ráirányult. Sok alattomos besugás

és gyanakvás terjengett róla és működéséről. Osszeesküvés-től tartottak. —

Ezen állapot elszomorította Jancut. S különben is ér zékeny természetü levén, szomorúsága örültséggé vált át. Ugy képzelődött, mintha összeütközése lett volna a német tisztekkel, miért elfogták, bebörtönözték; honnan aztán kiszabadulna képzelte magát.

Ilyen volt Jancu sorsa. Kossuth mondása: az arany keresz, az elismerésről — nem felelnek meg a tényeknek.

A történelem, az idő majd részletesebb felvilágosítást fognak Jancu jellemzéséről és jelleméről előtárni. S eljön majd azon korszak is, midőn Jancu nevét az Axente, Bálint és másokéival nem fogják összetéveszteni. —

Ez kivonatos szabad fordítása „Janca si revolutionarii Români“ ezimű czikknek, melynek kivált a Jancu jellemzésére vonatkozó részeit nemcsak a forradalmi időkben Topánfalván élt magyar és románság igazaknak ismeri, hanem a történelem is a tényeknek megfelelő characteristiconokul tekiinti. —

A fiu és az anyja.

— Aesop. —

*Iskolába vitték a gyermeköt,
Hogy betűt tanuljon s jó erkölcsöt,
És min kezdette a diákcsocka?
Társra A-B-C-és könyvét ellopta;
Édes anyjának föltűnt e tette,
De a Pityut meg nem fenyítette;
Ez a kis tolvajt bátorította
És többet-többet lopott naponta,
Mig anyyira vitte a gyakorlat,
Hogy már jól beillett nagy rablónak;
Igy került majd a törvény kezébe
S vitték ki jutalma vételére, —
Kisérői közt támolygott anyja,
Gyermekét keservesen siratva.
Ő azonban kér: engednék meg,
Hogy édes anyjától bucsúzzék el.
Engedték. Ő szüközödni kezdett
S anyját vérig sérté a rossz gyermek¹⁾.
Mindenki az életelműlségen
Főhaborodott kísérétében;
De ő így szólt: „Az A-B-C-én kezdve
Minden gonosszágom jut eszembe,
Mindennek okozója anyam volt,
A rosszban ő kényeztetett, ápol;
Ha ő korim megfenyített volna,
Most nem kéne mennem a bíróra.“
A mig a viasz lágy, addig enged
A sziv is alakító keszede.*

Bálint Gyula.

¹⁾ Aesopus szerint „auriculam paternam dentibus amorsam evulsit.“ „Vérig sérté“ — tehát szószertien veendő. Szerk.

„Gyors szabómester.

— Humoreszk. —

(Németből). Prokuper Sámuel.

(Folytatás.)

B. . . egy kis vidéki város volt, melyhez hasonlót sokat találhatunk, tehát nem szükséges sokáig rajzolgatnunk. Az „angyal“ szállodába szoktak az előkelőbb útasok meg szállni, s azért Gyors meiszter úr és erre felé irányozta lépéseit. A feketére lakirozott kézi táskát egy fiu vitte előtte, kű az állomásnál csipett meg: ő maga pedig a várost szemlélte jobbról balról, s már mos is constatálta, hogy nem lesz nehéz itten megfelelő szerepet játszani.

Az „angyal“ reá a legjobb benyomást tette. Nem rohanta meg egyszerre egy esomó frakkos kelner, de mi több, a terjedelmes vendéglős maga fogadta igen barátságosan. A fővárosi pénzérek, kik vígsza szemekkel már első pillanatra meg tudják ítélni az embereket, hogy minő osztályba sorozhatók, Gyors urra nézve igen kellemetlenek lettek volna. „Lizi kis-asszony“ ellenben, ki az „angyal“-ban felszolgált, az ő buta, de jó indálatu arczával igen jól vette ki magát a vendéglőben. Mintán Gyors meiszter szobáját elfoglalta, s a szükséges esti toilletet elvégezte, bement vacsorálni az étterembe, melyet számos törzsvendég társaságában el is költött. A szálló könyvében „Gyors, tökepezés“ néven jegyezte be magát, s a kisvárosi körülmények okozták, hogy a törzsvendégek, már mielőtt az étterembe bejött, részint a vendéglős, részint Lizi által értesültek az új vendég felől s mindarról, amit ez maga felől elbeszélt. Ez ugyan nem volt sok. Hogy néhány napig itt fog tartozkodni, s ha tetszetős lakást talál, meglehet, hogy itt le is fog telepedni. S a mellett a „tökepezés“ jelző daczára Gyors meiszter ur igen kicsiny voltának mégis bizonyos nimbust szerzett, melyet bárki megnyerhet, ha az emberek nála aranyat s pénzt gyanitanak. Tehát Gyors úr a reá várakozó asztaltársaság által általános és illedelmes főhajással üdvözölettet és ő mindjárt észrevette, hogy az ő fővárosi felléptével ezen vidéki urak között bizonyos bámulatot keltett. Atellenében ült a gazdászati tanár Dr. Szarv és bizony Gyors úr alig tudá elrejtteni mosolyát, midőn látta, hogy ezen nem vajmi magas úr, hátának igen gyanus boltozatát hiába törekszik elrejtteni felöltőjének szabása által. Ez is az ő „fach“-jába tartozott és szívesen tanácsolta volna Dr. Szarvnak, hogy hol kellene a felöltőt kibélelni, hol halesontokkal ellátni, de mindez ide nem tartozott, s a világért sem árulta volna el magát a fű hőse.

A kisvárosiak világszerte ismeretesek a kíváncsiságról s e tekintetben ezen asztaltársaság sem volt kivétel. A menyüire az illem megengedé, mindnyájban az új vendéget kísérték figyelemre, hogy ily módon ellessék, vajon mivel foglalkozhatott tökepezessége előtt. De ezt tekintve Gyors úr valódi pszichológiai problema volt. Szabómesterségeskedésnek hosszu ideje alatt elég alkalma volt a magasabb körök mindenikével, a katonaság, a hivatalnoksereggel, a mérnökökkel, a finomabb polgársággal érintkezésbe jutni, s mindenkitől ellesett valamit; szóval Gyors úr úgy beszélt, hogy ezután ítélve minden lehetett. Kiváltképpen itt, a hol őt senki sem ismerte, majdnem merész lett. A fővárosban eleget látta, mikép adják a nagy urak, s ha ott utánozni akarta volna, legalább is bolond szabónak nevezték volna el.

Ettől B : . . . ben nem tarthatott, s valódi gyönyörrel fejté ki most mindazt, mi benne eddig rejtett. „Zeneértő ön?” kérde Dr. Szarv tanár ur, ki Gyors ur hosszú ujjából valami meggazdagodott zongora művészre következtetett. „Egy kevésbé” szólott tréfás arckifejezéssel a fővárosi tőkepénzes „a kintornát mesterül tudom forgatni.” „Pompás!” rivaltak fel a többi vendégek, nevetve a lefőzésen, melyben a kíváncsi gazdász részesült. Az urak egymás között általános jellegű beszélgetésbe merültek, mely a vidéki városokban kedvelt eszköz, ha egy idegennek belsejébe behatolni kívának, s mintegy a bokorra ütnek, hogy ott az elrejtőzködött nyúl kingerjék. Gyors ur a délutáni fiaskóból annyit tanult, hogy inkább a társalgás hátterében tartózkodott és megelégedett egy egy alkalmas vagy nem éppen alkalmas megjegyzéssel. Ezt tette este is, midőn a politikai tére került a társalgás.

Kiváló tetszésben részesültek amaz erős kifejezések, melyekkel az ultramontanókat s az azok által tervezett szellemi szolgásgát sújtotta. De ezen a téren sem állapodott meg hozzásabban, mihelyt a társalgás a dolgok mélyébe hatolni kezdett. A bakkgrások, melyeket Gyors meiszter ily módon a politikai társalgásban tett, a hazatérő vendégek által inkább okosságnak és menthető tartózkodásnak lőnek jellemezve. Hiszen nem ismeri az idevaló személyeket és viszonyokat annyira, hogy lepezetlenül és őszintén beszélhessen. Senki sem vette azt tőle rossz néven. Csak arról, hogy milyen állású lehetett előbb, arról voltak különbözők a vélemények; de szabót, ki most pénze után kíván élni, senki sem gyanított benne.

A következő napokat arra használta fel Gyors ur, hogy a szép vidékre kirándulásokot tegyen, s mellesleg megtekintette ezt vagy azt a szállást, melyet neki felajánlottak. Nem akart mindjárt határozni, hanem igen tartózkodóan viselte magát, nehogy a tulajdonosok azt véjék, hogy nagy szüksége van, s minden áron ki akarja fogadni. De már a harmadik nap határozott a lakás kérdésben. Solyem kertésznél a lakás egészen megfelelt kívánságainak. De ezt ravaszságában senkinek sem árulta el. Észrevette, hogy a kertész szívesen beleegyeznék s talán még évenként vagy 50 frtot elenege, ha eléggé megpuhíthatná; e ezéből alkalmas lenne három napi további tartózkodás. Tehát tovább folytatta kirándulásait, s a kiadandó szállások megtekintését s reggel meg este rendszeren betért a „gólyá”-hoz, hogy egy pár pohár sört ihasson.

De észre sem véve, hogy B . . . városában a hangulat ellene fordult. Egy kis városkában minden, pár napnál tovább tartózkodó idegent keményen szemégyre vesznek és Gyors meiszter úr is derekasan közreműködött, hogy a bizalmatlanságot személye iránt növelje. „Az igaz, pénze van, mondogatták”, a fiomul öltözött fickónál mindig lehet aranyokat is látni, ha csak egy pohár sört is fizet.” „De az mégis visszatetsző” mondá egy másik, „hogy az összes szállások igen drágák neki, ez egy tőkepénzeshez nem illik”, „Ah hisz ez nem is gondol letelepedésre” mondá egy harmadik, „csak szinből teszi mind azt, ki tudja miért?”

„De mi ő s mi lehetett előbb?”

„Azt csak az ég tudja.”

„A fickóból nem lehet semmit sem kivenni.”

„Mint az angolna, hogy siklik ki, mihelyt gondolja, hogy megépsztük.”

„De a fővárosban mégis a magasabb körökhöz tartozott, hiszen egy esomó magas állású hivatalnokot ismer.”

„De hogy hogyan jutott ismeretségükhöz, azt nem árulja el.”

„Én például a multkor kértem tőle, hogy Barna pénzügyi tanácsossal olykor össze jön-e a kaszinóban? s azt válaszolá „nem igen” s azzal kifutott az udvarra, mintha égett volna valahol.”

„Felesége van odahaza, de gyermekei nincsenek.”

„Azt nem hiszem” szólott a póstamester, „mert ha valaki szállást akar fogadni s otthon felesége van, az legalább ír olykor olykor”

„Azt talán ő is megtehetette, a nélkül, hogy ön észrevette.”

„Épenséggel nem! Két nap óta a gyűjtőládákba bedobott leveleket személyesen vizsgálom át, épen azért, mivel ő gyansznak tünt fel előttem, de Gyors asszonyság nevére nem találtam s ép oly kevésbé jött Gyors ur részére valami. Ez egy tőkepénzes állásával hogyan fér össze? De kérem az urakat, szíveskedjenek erről hallgatni — — —

„Ob hogyan, tiszteljük mindnyájan a hivatali titkokat.”

A póstamester szavai gyűjtő szerül szolgáltak. „Ez oly kevésbé tőkepénzes, mint fővárosi,” mondák most, „mert egy tekintélyes ember leveleket ír és kap; kivált, ha szándéka van lakást bérelni, mibe az asszonyoknak is beleszólásuk van.”

De ebben a pontban igazságtalanok voltak Gyors urral szemben. Mert Kunigunda asszony még a régi iskolából származott, nem értett az íráshoz, annál kevésbé az irottak elolvasásához. Lehet, ha ezt B ben megtudnák, megvetően fintorgatnák sokan orraikat. De, hogy jogosan-e, az más kérdés. Mivel Kunigunda asszony jól tudta, hogy a férjétől való bucsuzás által minden fonal közöttük mindaddig el van vágva, míg vissza nem jön, azért okozott oly nagy fájdalmat az elválás pár nappal ezelőtt. Erről a fájdalomról az irni tudó nőknek fogalmuk sem lehet, mert ha a bucsú alkalmával valamit elfelejtettek, azt írásban azután is tudomására hozzátják ferjöknek s azért sohasem emelkedhetik a fájdalom ezeknél oly nagy fokra, mint irni nem tudó társnőiknél.

„No most már a dolog azzal a rejtélyes Gyors tőkepénzessel komoly fordulatot vett”, szólott a törvényszéki bíró, midőn a következő napon eljött sörre a „gólyá”-ba.

„Hogyan, hogyan?” Kialtózá a többi törzsvendég feléje,

„Na, annyit végre el is mondhatok . . . folytatá a bíró, mialatt kalapját és sétabotját lerakta.

„Hiszen tőlünk senki sem fogja meghallani” válaszolák a többiek a kíváncsiságtól mintegy égve.

„Épen most adtam át a csendőrségnek az elfogatási parancsot ellene.”

„Elfogatási parancsot?” kiáltott fel mindenik, távta felejtven csupa bámulat miatt szájukat.

„Ugy van” erősíté a bíró. „A csendőrparancsnokságnak megküldik rendszeren egy esomó gazembernek a személyleírását, hogy ha valakire találjanak a környéken, azt azonnal elcsípjék.

„És erre az ugynevezett tőkepénzesre talán talál valamelyik?”

„Tökéletesen” válaszolá a bíró. „A K . . . i rendőrség egy első rangú szélhámost nyomoz; nyoma városunkig vezet-

tett, itt elvesztették. De az asszony-személyt, kinek társaságában utazott a fővárosba, elfogták.“

„Ime a dolog megfajtése“ kiáltott fel a póstamester „nem esoda, ha az a gazember levelet nem irt, meg nem is kapott.“

Nemcsak a „golyá“-ban, hanem egész B . . . ben nem beszéltek ez estén másról mint az elesített esalóról, ki „az angyal“-ban szállott meg és szállást keresett. Most mindenki elárulá hogy észrevette, hogy bizony nem épen — tiszta ember. Solyom kertész határozottan kijelenté, hogy esze ágában sem volt a szállást neki kiadni. Maga az „angyal“ vendéglőse is erősíté, hogy előtte ez az angolna simaságu emberke elejétől fogva gyanus volt. És midőn Gyors ur egy esendő oldalán „az angyal“-t elhagyá, annyira megtudta őrizni a gazda házának becsületét, hogy midőn a szegény ember ártatlanságát erősíté, utánna kiáltott, hogy B . . . ben senkit sem fognak el oly könnyen, ha nem gazember, és hogy sajnálja, hogy egy ilyen ember az ő födele alatt lakhatott. Ha szegény Gyors meiszter ur természeténél fogva is kicsiny volt, most majdnem semmivé törpült el, midőn a fogáig felfegyverkezett rendőrbiztonsági hivatalnok oldala mellett a fogház felé vándorolt. Minden ablakból kíváncsiak tekintettek ki s a esendőnek többször kellett szétkergetni a mindinkább növekedő iskolás sereget, mely a foglyot egészen a börtön kapujáig kísérgeté.

(Folyt. köv.)

Egy öreg hiba.

Ezen ezim alatt egy igen tanulságos cikket olvastunk a szatmári Heti Szemlében, melyet ezenne' közlünk:

Sok szép, de valljuk meg, nem egy rossz szokása is van a magyar embernek. Hogy jószívű, vendégszerető, adakozó — ezt tőle ellensége sem tagadja el. Hogy káromkodlik, hogy csak a mávaltörődik és a holnapot hagyja a jó Istenre — ezt is bizony ne szégyeneljük bevallani.

Hanem mindezeket hagyjuk most, inkább egy különös és egyes ember vesztét már oly gyakran okozó hibára akarom irányítani a figyelmet. Közmondásban is megörökítették azt, hogy a magyar ember hamar aláír valamit, de aztán lassan fizet. A mi bővebben szólva annyit jelent, hogy a mi népünk megmondolatlan fölvel bele megy mindenbe, vesz, hitelez, jótáll, adakozik és mikor aztán kenyértörésre kerül a dolog, akkor szánom bánomat mondva, vakarja a fejét.

Am nézzük csak különben a dolgot ugy, a mint van.

Például Cseresnyés János urannak meglehetősen megy a dolga. Megvan mindenmapi kenyere bőségesen, a világ sem mondhatja, hogy rongyokban járhatja a feleségét. Az ám, de beleült agyába egy igen furcsa gondolat, neki házat kell építeni, szőlőt kell venni, földet kell szerezni. Talán van is egy pár forintoeskája, nincs azonban türelme várakozni, míg meggyül a kicsi összeg sommára, neki megy és össze-vissza vesz füt-fát, nyakába varrná a félhatárt. Tetszik a gondolat, hogy ő már házi ur, birtokos stb. Addig jól megy minden, míg a terminus el nem érkezik, de mit csinál majd akkor?

Hát hiszen arravaló a váltó. Olyan könnyen odafirkantja nevét, mint az iskolásgyerek a tékájára. Elmegy a komához, a sógorhoz, azokkal is aláírhatja, aztán rendben van minden.

Igy küzködik év év után, míg nem azon veszi észre

magát, hogy ugyancsak sok a baja, s a mi fő, ha összeszedné baját, gondját, összeszámítaná adósságát, itt-ott bizony semmije sincsen.

Ki esodálkodik aztán, hogy az emberektől jó módúnak gondolt gazda egyszer csak beadja a kulcsot. Hát szőlő, földek nélkül szép esendesen éléhetett volna. Meggondolatlan fölvel, számítás nélkül neki ment, mint a cserebogár szokott a falnak, zuhant is aztán olyat, hogy beleszédült.

Nines abban köszönet: hitelbe vagyont szerezni! Az ilyen gazdának ritkán lesz jó vége.

Ez csak a dolog egyik oldala. Vannak még szomorubb esetek is.

Csak az tudja pl., a ki két kezével keresi a kenyeret, milyen nehéz a mai világban valamihez jutni. A magyar ember örök hibája, hogy ha valamit nem kell rögtön kifizetni, könnyebben magához váltja. Egy kevés időhalogatás elég arra, hogy feledje a következmények suiyát. Kádárné asszonyom is rendre járja a boltokat, nézegeti a ruhánakvalót, hadd írják fel, majd csak megsegíti az Isten, hogy kifizeti. Az élelmes kereskedő meg kínálja, utóvégre nem bánja, ha a félboltot elviszi, mesteruram gondolja, hogy mikép fizeti ki. No aztán, hogy mi következik, mikor a kereskedő a számla kifizetését sürgeti, az más kérdés.

De had mondjak még egyet, hogy a magyar ember ez öreg hibáját, a maga valóságában bemutathassam.

Gazduram oda-oda hagyja házat vagy műhelyét, bebeszalad egyik-másik koresmába, hiszen van hitele. Ha azonnal kellene fizetni, talán szűkebbre vonná a vitorlát. De így hiszen majd kifizeti. Mikor aztán arra kerül a dolog, hogy a restancziát kiegyenlítse, majd bele szédül a feje, maga sem hitte, hogy ennyire ment bele.

Többet is tudnék én erről az átkos, öreg hibáról mondani, de mostan már a tanulságot akarom levonni, mely ebből áll.

Öreg hiba számítás nélkül, könnyelműen hitelezni. Az a szerencsés ember, ki keresményét ugy tudja beosztani, hogy a hitelhez csak végső esetben nyul.

Addig kell nyújtózkodni, ameddig a takaró ér. Mert szerencsétlen ember az, ki adósságra veri magát. Szinte röstel végig menni az utczán. Ha cipőjére néz, eszébe jut a suszter, ha kalapját leemeli, előtte áll a kereskedő, ha asztalhoz ül, mintha a mézaróstit hallaná kopogtatni.

Jobbán esik az embernek a barna kenyér, ha tudja, hogy azt fáradságos munkájával szerzi, mint a legfinomabb eledel, melyért adós maradt.

Vajha a magyar ember kerülne már egyszer az adósságesinálást, mely mai időben megrögzötti szokásává vált.

Mindjárt könnyebben menne a dolga, ha nem volna rabja ez öreg hibának.

Kisebb közlemények.

— **Készüljünk XIII. Leo pápa püspöki jubileumára!** —

Nagy örömet hirdetünk Magyarországnak katolikus paposságának és híveinek nagy örömet, a mely nagy kötelesség

teljesítésének lelkes elhatározására van hivatva hangolni Magyarországi katolikusainak minden jó és nemes iránt fogékonyak bizonyult szívét.

Bekövetkezett szentséges atyánk, a római pápa, az emberiség szellemi ügyeit világraszóló bölcseséggel és tekintéllyel intéző XIII. Leó püspöksége felszazadának utolsó előtti éve. Ő szentségét tudniillik 1843. jan. 17-én, 33 éves korában, praeconizálta damiettei érsekké XVI. Gergely, az akkori pápa.

Régóta mindenféle a világon, mindenféle alakban tervezett megünnepelésre készülnek a katolikusok ennek a nevezetes évfordulónak. A mik azonban eddig e tekintetben történének, az mind csak az előkészületekhez való előkészület számába mehet. De történt már valami ennél jóvaltöbb; megtörtént t. i. az, a mi már maga a várva várt jubileum, szabatosan meghatározva, időszakba belefoglalva, programmban megállapítva.

A mint bennünket Rómából márcz. 17-éről tudósítanak, ő szentsége püspöki jubileumának programja véglegesen meg van állapítva, meg van erősítve. A pápa az ez alkalomra szóló zarándoklatokat f. évi október 15. étől kezdve 1893. évi ápril 30. áig fogadja.

Magyarország katolikus papsága, lelkes kath. hívei! Örvendünk, hogy erre az örömhírré a visszhangot legelőször a magyarországi katolicizmus legrészibb közönye, a „Religio” adja meg hazánkban. Fel tehát! Fel Rómába! Rendezzünk nagy nemzeti zarándoklatot, vigyünk péterfilléreket — Krisztus fogolyhelytartójának. A mi az itteni előkészületeket illeti, legtermészetesebb volna az egyházmegyékkint való megkezelés és tömörítés. Egy-egy püspök a legilletékesebb tényező zarándoklat szervezése és vezetésére Rómába. Amde nekünk ezentrális, nagy nemzeti zarándoklatra van szükségünk, hogy a többi nemzetek mögött el ne maradjunk a nagy kath. kötelesegek teljesítésében.

Azért hát például Budapesten vegye kezébe az ügyet központi kath. intézeteink valamelyike: a Szent-István Társulat, a Szent László-Társulat vagy a Kath. Kör, — vagy mind a hárman együtt és karöltve.

Elmaradni XIII. Leó püspöki jubileumáról — leírhatatlan hálna azna volna a vétkes mulasztásoknak és baklövéseknek; elmaradni más nemzetek háta mögött, szégyent hozna nevünkre, melyért az utókor méltán kegyetlen, de igazságos kritikát gyakorolhatna felettünk.

Fel tehát lelkiesen, komolyan, kiszámítva mindent — a nagy feladat teljesítésére!

Hol szent Péter sirba téve

Es Rómának dobog szíve,

Ezrek ajkán, ezer nyelven

Hő ima zeng edesdeden:

Tartsd meg Isten szent atyánkat,

Krisztusnak helytartóját!

?? (R.)

— **Kérdés:** Van-e és hol található föl a papi bizonyítványok taxáját rendező törvény? Polgári vagy egyházi törvény által van-e megszatva?

Lekötelezendő.

Felelet: Általános szabály, hogy minden papi bizonyítvány rendes taxája 1 frt. De ez a kisebb terjedelmű bizonyítványokra, ker. levél, hirdetési bizonyítvány, stb. vonatkozik s régi szokásjogon alapszik.

Kivételek az általános szabály alól, a több utánjárását

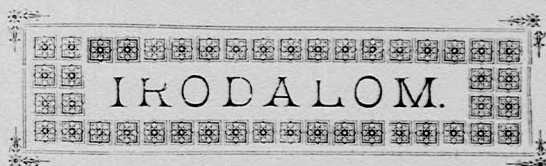
génylő és nagy felelősséggel járó bizonyítványok; pl. Családi értesítők, rokonsági kimutatás stb.

Családi értesítők taxája katona ügyben 2 frt. Ezt polgári törvény szabályozza, s vannak, kik 4 frtot mondanak. Családi értesítők nem katona ügyben, rokonsági kimutatások a bélyegilleték szerint taxálhatók. Minden anyakönyvi adat 50 kros bélyeg, és egy forint taxa.

Rokonsági kimutatás pl. egy gazdag örökségnél: libri stibli. —

Ezen kimutatások taxája 55-kal alig igazolható. — Azért nagy szolgálatot tenne paptársainak, ha egy pensionata aktivitásban lévő pap, a körlevelek rengetegéből az ide vonatkozó rendeleteket összegyűjtené. — Sok kellemetlen eshetőségnek vágná utját. — Szemfaleas atyáink mielőtt ily bizonyítványt kérnek, azok taxáját rendre kérdezik ügyvéd, jegyző, szomszéd, pap, s minden pennás embertől, s aztán elhiszik azt, a melyik nekik előnyösebb. — S még a sines kizárva, hogy a kérdezett heceelőző viszonyban van a kiállítóval. — Ez eléggé sürgető indok egymagában. — S még nagyobb szolgálatot tenne arra idővel rendelkező paptársunk azzal, ha a körlevelekhez a. b. c. soros lajstromot készítene: mert ilyen a 70-es évek elejétől nem jelent meg, s a szétszórt rendeletek felkeresése, kivált azonnal intézkedést kívánó esetekben, teljes lehetetlen.

Lekötelező lekötelezendő.

— **Felhívás előfizetésre.** „Derült ég” cím alatt egy vastos (320 oldalos) elbeszélő kötetet adok ki. A mű tizenöt válogatott vig elbeszélést fog tartalmazni, melyeket a jó nevű, a nevető, humor s a történetek egyszerűsége jellemez. Meséim és alakjaim az orvosi, tanári és tanítói, iparos és kamaszdó diák, zsurnaliszta és felsőbb leányiskola, kaszinó és polgárság, valamint a papi életből vannak véve. Az élet mosolygó mozaikjait mutatom be, melyeknek szívárványos fényében egy kevés bors igen, de gorombaság, vagy triviálitás nem foglaltatik. Tollam széles körben elismert és méltányolt humorára nézve szabadjon meg jegyzemem, hogy „Vörös Dániel” című két kötetes humoros regényemből félév alatt két kiadást kellett rendeznem, s az 1000 példányból alig maradt 50 (ára: 1 frt 80 kr), s hogy régi előfizetőim a „Derült Ég”-nek már 800 példányt rendeltek meg. A ki tehát szereti a derűset, az ártatlanul tréfáló hűmört; a ki nevetni vágyik, s szabad pereit vidám hangulatban akarja eltölteni: annak melegen ajánlom művemem, mely ápril közepén 1500 példányban jelen meg. Egynek ára 1 frt 80 kr. Ha a pénz előre be-küldetik, bérmentve. Az utáványok és megrendelések mielőbb ezímemre küldendők. Szegényebb sorsú lelkészeknek erga s. era. Lugos (Krassó Szörény m.), 1892. febr. hóban. Hazafias üdvözléssel: Várogy Gyula, főgymn. hittanár.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén,** székesegyházunkban nsgos és ft. Bálint Károly apátkanonok ur pontifikált, a szt. beszédet pedig Zlamál Agost tartotta.

— **Apáti konzekráció.** Kegyelmes Püspök Urunk gyümölcsöltő Boldogasszony ünnepén avatta fel Bíró Béla kolozsvári plebánost és a közelmúltban kinevezett apátot házi kápolnájában. Délben az új apát ur tiszteletére díszebédet adott, melyre a ft. káptalan tagjai s a segédkező papság valának hivatalosak.

— **Személyzetiek.** Koródy Endre, a székelyudvarhelyi róm. kath. főgymnasium igazgatója ezen tisztje alól saját kérésére felmentetvén, helyébe főgymn. igazgatónak Soó Gáspár sz. udvarhelyi főgymn. r. tanár neveztetett ki. A megérdemelt kitüntetéshez mi is gratulálunk.

— **Kolozsvár róm. kath. hitközségének főgondnoka:** Dr. Groisz Gusztáv egyet. ny. r. tanár. Az elhunyt Páll Sándor örökébe méltóbb utód nem léphetett. Hitbeli szilárd meggyőződés, tudományos képzettsége s Kolozsvár közéletében eddigi szereplése ékesen be szelnek az új főgondnok ur multjáról, kinek díszes állásában még szebb jövőt kívánunk.

— **Halálozás.** Szőke Endre kiérd. főesperes, nyugalm. csik-mindszenti plebános és aranymisé s áldozó-pap f. é. f. hó 20-án életének 76. és áldozó-papságának 53-ik évében Csik-Szt. Mártonban elhunyt. Isten adja meg ezen agg szolgája lelkének az örök nyugodalmat!

— **Jótekonyság.** Aldott emlékü Fogarasy Mihály erdélyi Püspök-általa szülővárosában 60.000 forintot felállított leánynevelőjét alapító-levelében méltán helyezte tulajdonába és rendelkezése alá utódainak, a mindenkor erdélyi Püspököknek; mert ime! Lőnhart Ferencz püspök ur ő Nagyméltósága alig értesült arról, hogy az intézet nem képes többé a 440 re felszaporodott növendék sereget befogadni: azonnal intézkedett annak kibővítéséről és a költségek részben fedezésére saját pénztárából 1000 azaz egyezer oszt. ért. forintot kegyeskedett utalványozni. Isten fizesse a tejedelmi jótevényt! s hallgassa meg az intézet ártatlan kisdedeinek azon imáját, hogy: éljen sokáig a „Fogarasy leánynevelőnek“ harmadik nagylelkű jötevője Lőnhart Ferencz Püspök Ur Ő Excellenciája — a nagyevű elődöknek méltó utódja! Gyergyó-Szt-Miklós, 1892. márczius 19. én. Ferenczi Károly, plebános és növ. igazgató.

— **Nyilvános köszönet.** Nsgos Bíró Béla kolozsvári plebános apáti konzekrációja alkalmával 60 azaz hatvan frttal kegyeskedett megajándékozni. E nagylelkű adományért a nyilvánosság terén köszönetünket nyilvánítani elmulasztatlan kötelességünknek tartjuk. Isten fizesse meg. A növ. papság.

— **Az erdélyi róm. kath. status igazgatótanácsa** f. hó 15. én tartott rendes ülésében a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumhoz a betegsége miatt lemondott Koródy Endre helyébe igazgatónak Soó Gáspár ottani rendes tanárt nevezte ki. Baráczy Sándor és Tamás Albert tanároknak, hasonlóképen György László és Muhai Ferencz uradalmi alkalmazottaknak fizetési előleget adott. Az uradalmak számadásait az 1891. évről néhány észrevétel mellett elfogadta. Elvben kimondotta, hogy csatlakozik azon mozgalomhoz, amely Kolozsmónostornak Kolozsvárral való egyesítését éhezolja. Az

1892. évre a következő egyházi építkezéseket határozta fogantatandóknak: a vágási templom, a marosvásárhelyi papilak, az illyefalvi templom, a szarvaskendi papilak, a zalánpataki templom, a csikszentmihály ajnádi templom és papilak, az almakeréki templom kijavitása, a szentágothai új templom bevégezése, a mezőszegelyi templom kijavitása. — Az ülésen a vidéki előkelőségek közül is többen voltak jelen.

— **Az iskolák és a ragadós betegségek.** A belügyminiszter egy rendeletet küldött a törvényhatóságoknak, melynek az lesz az eredménye, hogy ezental ragadós betegségek miatt ritkábban lehet bezárni az iskolákat. A miniszter figyelmezteti a törvényhatóságokat arra, hogy az iskolákat csakis két esetben szabad bezárni betegség czimén: ha a beteg gyerek az iskolában kapta a ragadós betegséget s ha nagyobb számu tanuló betegedett meg. Gimnáziumokat és reáliskolákat pedig csak járvány esetén szabad bezárni. Minden esetben be kell jelenteni a bezárást a törvényhatóság első tisztviselőjének, kinek az engedély megadása át nem ruházható joga. A minisztert, mint mondja, ez intézkedésekre az a sok panasz bírta, melyek azt beszéltek, hogy gyakran komoly ok nélkül esukják be az iskolákat.

— **Pályázati hirdetés.** A bátszegi róm. kath. hitközségben a kántortanítói állomás üresedésbe jövén, annak betöltése végett pályázat hirdettetik. A javadalmazás a következő: 1) Évi fizetés 300 ft. o. é. 2) Nyolcz hoid terjedelmű szántó és kaszáló föld használata. 3) Stola illeték évenként 40 ft. 4) két szobából és egy konyhából álló lakás udvarral és hozzátartozó veteményes kerttel. A pályázók, kiktől kántortanítói oklevél kívánatik, bizonyítványokkal kellőleg felszerelt tolyamodványaikat illetékes eljáróságaik utánj alattirt hivatalhoz folyó évi április hó 10-éig multhatlanul nyujtsák be. Károlyfehérvárt, 1892. márczius hó 24-én. Az erdélyi püspöki hivatal.

— **Pályázat.** A nagyszebeni kir. kath. Terézvárházán megürült egyik tanítói állomásra ezental pályázat hirdettetik. Javadalma: három szobából és konyhából álló lakáson és kis kerten kívül 450 forint évi rendes fizetés s mindaddig míg a jelenlegi viszonyok nem változnak, a nevelői teendők végzéséért évi 176 ft 40 kr., az irodai teendők végzéséért pedig évi 100 ft jutalom. Az állomást elnyerő köteles az intézet hat osztályu elemi iskolájában az igazgatóság által kijelölendő osztályt vezetni s abban a rajzon, szépiráson, ének és tornászaton kívül a törvény által előirt többi tantárgyakat tanítani, a négy tanító között feloszló nevelői teendőket, valamint az irodai teendőket is pontosan végezni. A német nyelvben járatos pályázók előnyben részesülnek. A kinevezendő tanító csak egy évi sikeres próbaidő elteltével fog véglegesített. A keresztlevéllel, tanítói oklevéllel s esetleg szolgálati bizonyítványnyal felszerelt folyamodványok f. év április hó 2-ig alóirt igazgatóságához küldendők be. Nagy-Szeben, 1892. márczius hó 15-én. A kir. kath. Terézvárház igazgatósága.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BELA, KORÓDY PÉTER, VARGA SANDOR, VASS ALBERT.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lye. könyvnyomdában Gyulafehérvárott.